

از ویکی‌پدیا، دانشنامهٔ آزاد

مه‌ار بیابان‌زایی

بیابان‌زدایی به کارها و روش‌هایی است که برای سبزکاری در بیابان و جلوگیری از روند شتابناک تخریب سرزمین در مناطق خشک، نیمه‌خشک و نیمه مرطوب انجام می‌شود.

محتویات

[کوشش‌ها](#)

[در جهان](#)

[در ایران](#)

[راهکارها](#)

[بیابان‌های ایران](#)

[ریزش باران](#)

[درختان و گیاهان ویژه مقابله با بیابان‌زایی](#)

[جستارهای وابسته](#)

[پیوند به بیرون](#)

[منابع](#)

کوشش‌ها

در جهان

مراتع سبز در بیابان کوبکی، می ۲۰۱۵

چین فعالیت‌های موفقی در بیابان‌زدایی داشته‌است. بزرگ‌ترین پروژه بیابان‌زدایی جهان در بیابان کوبکی چین اجرا شده‌است که یک پیمانکار خصوصی با حمایت دولت چین در بازهٔ ۳۰ ساله حدود ۶۰۰۰ کیلومتر مربع از این بیابان (تقریباً نصف مساحت استان تهران) را بیابان‌زدایی کرده‌است. این پروژه جایزه کنوانسیون مبارزه با بیابان‌زدایی سازمان ملل متحد را در سال ۲۰۱۳ میلادی دریافت کرد. برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد تخمین می‌زند برای اجرای پروژه‌ای در ابعاد بیابان کوبکی که منجر به بیابان‌زدایی واقعی بشود حدود ۱۲۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در طول ۵۰ سال نیاز است. از فواید این طرح امکان برپایی سلول‌های خورشیدی بوده‌است به طوری‌که نیروگاه خورشیدی کوبکی ۱۰۰۰ مگاوات برق تولید می‌کند. این پروژه باعث رونق گرفتن سفر توریست‌ها به منطقه شده و تحسین جامعهٔ جهانی را دربرداشته‌است.^{[۱][۲][۳]}

کوشش‌هایی که برای مهار بیابان‌زایی در ایران آغاز شده‌است، پیشینه‌ای بیش از ۵ دهه داشته و به دهه ۲۰ خورشیدی در سبزواری و خوزستان بازمی‌گردد. تا سال ۱۳۸۸ خورشیدی ۲۶۰۰۰۰۰ هکتار از جنگل‌های دست‌کاشت از گونه‌های مقاوم و متناسب با مناطق خشک در ایران ایجاد شده‌است. ۲۷ خرداد روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی نامگذاری شده‌است.

راهکارها

- کاشت درختان و گیاهان مقاوم و متناسب با مناطق خشک همچون گیاهان شوره‌زی
- پخش سیلاب و پخش آب
- تعادل دام و مراتع برای حفاظت از پوشش گیاهی موجود
- بهره‌گیری از روش‌های کارآ در انباشتن آب باران
- احیاء شوره زارها
- سوخت‌های جایگزین

در بسیاری از کشورها از جمله روستاهای چین (و در ایستگاه کنترل بیابان Jingtai) وسیله‌ای شبیه آنتن ماهواره وجود دارد که برای جوش آوردن آب برای کاربردهای گوناگون از آن استفاده می‌شود. این بشقاب بزرگ که سطح داخلی آن آینه کاری شده به گونه‌ای درست شده‌است که نور خورشید را پس از انعکاس در یک نقطه که محل قرار گرفتن ظرف آب است متمرکز می‌کند (شبیه کاری که ذره بین انجام می‌دهد) و بدینوسیله پس از مدتی کوتاه آب به جوش می‌آید و بدینگونه از قطع درختان به وسیله ساکنان جلوگیری می‌شود.^[۴]

بیابان‌های ایران

فلات مرکزی ایران یکی از معروفترین مناطق خشک جهان محسوب می‌شود. این کشور با مساحت ۱/۶۵ میلیون کیلومتر مربع در جنوب غربی آسیا و در نوار خشک جهان قرار گرفته‌است. حدود ۸۰٪ از کل سرزمین ایران از آب و هوای خشک و نیمه خشک برخوردار است و به این ترتیب در معرض خطر فرایند پیشروی بیابانها قرار دارد. کویر لوت و دشت کویر از بیابان‌های اصلی و بزرگ ایران‌اند.^[۵]

ریزش باران

میانگین سالانه ریزش باران در بیابان‌های ایران کمتر از ۵۰ میلی‌متر می‌باشد و میانگین سالانه ریزش باران در کل کشور به ۳۲۰ میلی‌متر در سال می‌رسد. بیابان‌ها و مناطق بیابانی بر روی هم ۳۴ میلیون هکتار از اراضی ایران را دربر می‌گیرند و ۱۲ میلیون هکتار نیز ماسه‌ای بوده یا از شن و ریگ روان پوشیده شده‌است. بارندگی در ایران یک سوم میانگین بارندگی است درحالی‌که به دلیل قرارگرفتن بر روی کمربند خشکی جهان تبخیر آب ۳ برابر میانگین جهانی است.^[۶]

درختان و گیاهان ویژه مقابله با بیابان‌زایی

بنه، کنار، کهور، سمر، کرت، کوهنگ (درخت)، سلم، اکالیپتوس، اقاچیا، کاسیا، کرتکی، رمیلک.

جستارهای وابسته

- بیابان تهار
- گرمایش جهانی
- زیست‌بوم (محیط زیست)

پیوند به بیرون

- سازمان مرکزی حفاظت محیط زیست ایران (<https://web.archive.org/web/20070619050935/http://www.irandoe.org/>)
- باروری ابرها با کمک فرستادن امواج به آنها (<http://www.desert-greening.com/>)

منابع

- China's Greening of the Vast Kubuqi Desert is a Model for Land Restoration Projects Everywhere (<http://time.com/4851013/china-greening-kubuqi-desert-land-restoration/>), What we can learn from Kubuqi Desert Greening
- Kubuqi a successful example of desert greening (<http://www.chinadaily.com.cn/a/201808/06/WS5b678ab7a3100d951b8c8b07.html>)
- International community lauds China's efforts towards greening of Kubuqi Desert (<http://www.responsiblebusiness.com/news/asia-pacific-news/international-community-lauds-chinas-efforts-towards-greening-kubuqi-desert>)
- «مدیریت و تکنیک‌های مهار بیابان زایی» (<https://web.archive.org/web/20100422233030/http://khosromk.multiply.com/journal/item/24/24>). بایگانی‌شده از اصلی (<http://khosromk.multiply.com/journal/item/24/24>) در ۲۳ آوریل ۲۰۱۰. دریافت‌شده در ۱۳ دسامبر ۲۰۰۹.
- روز جهانی مقابله با بیابان زایی (http://www2.iran.ir/index.php?option=com_occations&task=view&id=728)
- «بیابان زایی دشمن انسان قرن ۲۱» (https://web.archive.org/web/20101208151910/http://www.aftab.ir/articles/social/environment/c4c1216643177_desert_p1.php). بایگانی‌شده از اصلی (http://www.aftab.ir/articles/social/environment/c4c1216643177_desert_p1.php) در ۸ دسامبر ۲۰۱۰. دریافت‌شده در ۱۳ دسامبر ۲۰۰۹.

برگرفته از «<https://fa.wikipedia.org/w/index.php?title=بیابان‌زدایی&oldid=30775221>»

این صفحه آخرین بار در ۱ ژانویه ۲۰۲۱ ساعت ۲۱:۴۶ ویرایش شده‌است.

همه نوشته‌ها تحت مجوز Creative Commons Attribution/Share-Alike در دسترس است؛ برای جزئیات بیشتر شرایط استفاده را بخوانید. ویکی‌پدیا® علامتی تجاری متعلق به سازمان غیرانتفاعی بنیاد ویکی‌مدیا است.